

Quá trình tổ chức hoạt động cho trẻ mầm non làm quen với thơ

Nguyễn Thị Huệ*

* Trường Cao đẳng Sư phạm Thái Bình

Received: 29/3/2024; Accepted: 4/4/2024; Published: 10/4/2024

Abstract: Currently, getting children acquainted with literary works, as well as other activities in preschool, takes place very flexibly, in two forms: during class and outside class. Read and tell literary works anytime, anywhere when walking outdoors, preparing for lunch, waking up, free play time... Read and tell literary works in activities to get acquainted with literature with children. Types of lessons: Reading poetry to children, reading stories to children, telling stories to children, teaching children to recite poetry, teaching children to retell stories.

Keywords: Curriculum, organizing activities for children

1. Đặt vấn đề

Thơ, truyện viết cho trẻ mầm non hồn nhiên, ngây thơ, ngắn gọn, rõ ràng, giàu hình ảnh, vần điệu, nhạc điệu, ngôn ngữ trong sáng, dễ hiểu, giàu chất thơ. Với sự hướng dẫn của cô giáo, trẻ được làm quen với các tác phẩm văn học, đó là những bài học làm người đầu tiên, và những bài học đó sẽ cùng trẻ lớn dần lên theo năm tháng cuộc đời.

Cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học chỉ ra mức độ tiếp xúc ban đầu của trẻ với văn học. Thực chất của việc tiếp xúc này là giáo viên sử dụng nghệ thuật đọc, kể diễn cảm để đọc thơ, kể chuyện cho trẻ nghe và giảng giải, đàm thoại giúp các em hiểu được nội dung và hình thức của tác phẩm. Trên cơ sở đó, giáo viên dạy cho trẻ đọc diễn cảm bài thơ, kể diễn cảm các câu chuyện hoặc đóng kịch các tác phẩm văn học. Đọc kể diễn cảm (còn gọi là đọc, kể nghệ thuật) là cách thức sử dụng mọi sắc thái của giọng nói ngữ điệu, nhịp điệu... kết hợp với các yếu tố phi ngôn ngữ (như nét mặt, ánh mắt, điệu bộ, cử chỉ) truyền đạt tối đa nội dung ý nghĩa của tác phẩm và giúp cho người nghe rung động sâu sắc.

Hiện nay, việc cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học, cũng như các hoạt động khác ở trường mầm non diễn ra rất linh hoạt, theo hai hình thức: trong tiết học và ngoài tiết học. Đọc, kể tác phẩm văn học ở mọi lúc, mọi nơi khi dạo chơi ngoài trời, giờ chuẩn bị ăn trưa, lúc ngủ dậy, giờ chơi tự do... Đọc, kể tác phẩm văn học trong hoạt động làm quen với văn học với các loại bài: Đọc thơ cho trẻ nghe, đọc truyện cho trẻ nghe, kể chuyện cho trẻ nghe, dạy trẻ đọc thuộc thơ, dạy trẻ kể lại truyện.

2. Nội dung

A. Tổ chức hoạt động đọc thơ cho trẻ nghe

I. Mục tiêu cần đạt

II. Chuẩn bị

III. Tiến hành

*Hoạt động 1: Đưa trẻ vào tiết học

Cô có thể cho trẻ hát, chơi trò chơi hoặc giải câu đố gắn với nội dung bài, hợp với độ tuổi, chủ đề, chủ điểm.

*Hoạt động 2: Cô đọc thơ cho trẻ nghe

- Bước 1: Cô giới thiệu tên bài thơ và tên tác giả

- Bước 2: Cô đọc mẫu bài thơ từ 1 đến 3 lần (số lượng đọc phụ thuộc vào đối tượng dạy và nội dung của bài).

- Bước 3: Giúp trẻ hiểu tác phẩm bằng hệ thống câu hỏi đàm thoại. Nếu trẻ không trả lời được thì cô đọc trích dẫn và có thể giảng giải thêm.

- Bước 4: Cô đọc lại để củng cố bài

Trẻ đọc thơ cùng cô

*Hoạt động 3: Kết thúc

-Nhận xét, tuyên dương

-Chuyển hoạt động khác.

Gợi ý thiết kế hoạt động đọc thơ cho trẻ nghe:

LĨNH VỰC PHÁT TRIỂN NGÔN NGỮ

Đề tài: Thơ...

Chủ đề:

Loại tiết: Đa số trẻ chưa biết

Lứa tuổi:

Thời gian:

Ngày soạn:

Ngày dạy:

Người soạn và người dạy:

I. Mục tiêu cần đạt

1. Kiến thức

- Trẻ nhớ tên tác phẩm, tên tác giả.
- Hiểu nội dung bài thơ.
- Trẻ cảm nhận được âm thanh, vần điệu, nhịp điệu... của bài thơ.

2. Kỹ năng

- Kỹ năng quan sát, chú ý, ghi nhớ có chủ định.
- Kỹ năng nghe, hiểu.
- Kỹ năng rõ ràng, mạch lạc.
- Bước đầu có thể đọc thơ cùng cô.

3. Thái độ (giáo dục)

- Giáo dục trẻ ...

II. Chuẩn bị

Chuẩn bị của cô

Soạn giáo án

Trang phục, mô hình, đàn ghi-nhạc đệm các bài hát phù hợp với chủ đề.

Chuẩn bị của trẻ

Trang phục, chỗ học...

III. Cách tiến hành

Ôn định tổ chức, gây hứng thú

- Có thể gây hứng thú bằng cách hát, vận động, chơi trò chơi, câu đố...

- Đàm thoại

- Dẫn dắt vào bài.

2. Bài mới

2.1. Cô đọc thơ cho trẻ nghe

2.1.1. Cô đọc thơ diễn cảm lần 1 kết hợp cử chỉ, điệu bộ

- Đàm thoại:

+ Hỏi về tác giả, tác phẩm.

+ Các con có thích nghe bài thơ này không? (cảm xúc của trẻ khi được nghe bài thơ này).

Cô đọc thơ diễn cảm lần 2 kết hợp với tranh (hoặc mô hình)

Đàm thoại trích dẫn

Hỏi về nội dung của bài thơ từ dễ đến khó, từ đầu đến cuối bài thơ (chọn lọc câu hỏi khoảng 5-7 câu, tùy theo từng bài).

Giải thích từ mới, từ khó

(dùng từ điển, tranh ảnh, vật thật trực quan để giải thích từ cho trẻ một cách dễ hiểu nhất).

Giải thích nội dung

Bài thơ nói về...

Giáo dục trẻ

(Ở loại tiết đa số trẻ chưa biết, tùy vào độ dài, ngắn của bài thơ, đối tượng trẻ, cô có thể đọc diễn cảm 2-3 lần).

Trẻ đọc thơ cùng cô

Cô dạy trẻ đọc thơ theo cô từng câu cho đến hết bài.

+ Lớp đọc

+ Tổ đọc, nhóm đọc

+ Cá nhân đọc.

Cô động viên, khuyến khích trẻ

Cô chú ý sửa sai cho trẻ.

Trò chơi

Tên trò chơi

Cách chơi

Luật chơi.

3. Kết thúc

Nhận xét, tuyên dương

Chuyển hoạt động khác.

B. Tổ chức hoạt động dạy trẻ học thuộc thơ

2.1. Mục tiêu cần đạt

2.2. Chuẩn bị

2.3. Tiến hành

*Hoạt động 1: Đưa trẻ vào tiết học

Cô ôn định lớp và gây hứng thú cho trẻ bằng tranh ảnh, con rối hoặc đàm thoại ngắn ... dẫn dắt vào bài

*Hoạt động 2: Dạy bài mới

+Bước 1: Giới thiệu tên bài thơ và tên tác giả

+Bước 2: Cô đọc diễn cảm bài thơ hai, ba lần.

+Bước 3: Cô giúp trẻ hiểu tác phẩm bằng cách đàm thoại và giảng giải hoặc giải nghĩa từ khó (nếu cần).

+Bước 4: Cô dạy trẻ đọc thuộc thơ theo lối truyền khẩu. Cô đọc trước từng câu, trẻ đọc theo cô, đọc cho tới hết bài thơ, rồi tiếp tục đọc như thế nhiều lần.

Hoạt động 3: Kết thúc

- Nhận xét, tuyên dương

- Chuyển hoạt động khác.

Gợi ý thiết kế hoạt động dạy trẻ học thuộc thơ:

Đề tài: Thơ...

Chủ đề:

Loại tiết: Đa số trẻ đã biết

Lứa tuổi:

Thời gian:

Ngày soạn:

Ngày dạy:

Người soạn và người dạy:

I. Mục tiêu cần đạt

1. Kiến thức

- Trẻ nhớ tên tác phẩm, tên tác giả.

- Hiểu nội dung bài thơ.

- Trẻ thuộc bài thơ, biết cách đọc thơ diễn cảm.

2. Kỹ năng

- Kỹ năng quan sát, chú ý, ghi nhớ có chủ định.

- Kỹ năng nghe, hiểu.

- Kỹ năng rõ ràng, mạch lạc.

- Rèn kỹ năng đọc thơ diễn cảm.

3. Thái độ (giáo dục)

- Giáo dục trẻ ...

II. Chuẩn bị

Chuẩn bị của cô

Soạn giáo án

Trang phục, mô hình, đàn ghi-nhạc đệm các bài hát phù hợp với chủ đề.

Chuẩn bị của trẻ

Trang phục, chỗ học...

III. Cách tiến hành

Ôn định tổ chức, gây hứng thú

- Có thể gây hứng thú bằng cách hát, vận động, chơi trò chơi, câu đố, tranh ảnh, rồi...

- Đàm thoại

- Dẫn dắt vào bài.

2. Bài mới

2.1. Cô đọc thơ diễn cảm

2.1.1. Cô đọc thơ lần 1 diễn cảm kết hợp cử chỉ, điệu bộ

- Đàm thoại: nhắc lại tên bài thơ, tên tác giả.

2.1.2. Cô đọc thơ lần 2 diễn cảm kết hợp mô hình (hoặc tranh...)

- Đàm thoại, trích dẫn

Hỏi trẻ về nội dung bài thơ với những câu hỏi khó hơn, chi tiết hơn so với tiết 1 (khoảng 5,6 câu).

- Giảng nội dung: Cô nhắc lại nội dung bài thơ, kết hợp đàm thoại với trích dẫn để trẻ hiểu sâu hơn bài thơ.

- Giáo dục nhẹ nhàng.

2.2. Dạy trẻ đọc thơ diễn cảm

- Cô dạy trẻ đọc thuộc thơ với nhiều hình thức

+ Cả lớp đọc

+ Tổ, nhóm đọc

+ Cá nhân đọc.

- Dạy trẻ đọc nâng cao theo hiệu lệnh của cô (to-nhỏ, trái – phải).

- Cô chú ý quan sát để trẻ được hoạt động nhiều, hoạt động sáng tạo, động viên, khuyến khích và sửa sai cho trẻ.

2.3. Trò chơi

- Tên trò chơi

- Cách chơi

- Luật chơi.

3. Kết thúc

Nhận xét, tuyên dương

Chuyển hoạt động khác.

Kết luận

Những nghiên cứu về trẻ em cho thấy việc học của trẻ là một quá trình tổng hợp, nó là kết quả từ sự

tương tác giữa tư duy và kinh nghiệm cá nhân với môi trường bên ngoài. Quá trình đó đòi hỏi chương trình giáo dục tích hợp để tạo ra những mối liên hệ tự nhiên giữa các lĩnh vực kiến thức khác nhau mà trẻ học được thông qua hoạt động. Chương trình giáo dục tích hợp theo chủ đề là chương trình dựa trên sự thiết kế các hoạt động giáo dục tích hợp theo chủ đề. Giáo viên là người tổ chức, hướng dẫn chứ không phải là người áp đặt, đưa ra mẫu để đồng loạt làm theo. Trong chương trình giáo dục tích hợp, việc cho trẻ nghe kể chuyện, đọc thơ, đọc chuyện cũng không tiến hành một cách tách biệt, mà đan xen với các hoạt động khác (tạo hình, âm nhạc, khám phá thế giới xung quanh), cùng hướng tới một chủ đề nhất định.

Tài liệu tham khảo

1. Phạm Mai Chi, Lê Thị Ánh Tuyết, Lê Thu Hương (2005), Hướng dẫn thực hiện đổi mới hình thức tổ chức hoạt động giáo dục (4-5 tuổi), NXBGD.

2. Chikeva E.I, Phát triển lời nói trẻ em dưới tuổi đến trường phổ thông, Bản dịch tiếng Nga của Trương Thiên Thanh (1976), NXB Giáo dục, Hà Nội.

3. Hồ Lam Hồng (1977), Sự phát triển ngôn ngữ của trẻ mẫu giáo thông qua hoạt động kể chuyện, Luận văn thạc sĩ.

4. Nguyễn Xuân Khoa (2003), Phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

5. Dương Nguyễn Hà My (2023). *Sử dụng phương pháp đàm thoại nhằm giáo dục trí tuệ cảm xúc cho trẻ 5-6 tuổi trong hoạt động làm quen tác phẩm văn học ở trường mầm non. Kĩ yếu hội thảo khoa học “Giáo dục trí tuệ cảm xúc cho trẻ mầm non thực trạng và giải pháp”*, Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương - Nha Trang, tr 113-119.

6. Ergashevich, A. U. (2021). Folklore and Its Role in the Development of Preschool Children. *European Scholar Journal*, 2(3), 164-165.

7. Gaybullaevich, N. F. (2020). The role of folklore in the raising of children. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*, 8(12), 181-186. 8. Havighurst, S. S., Harley, A., & Prior, M. (2004). Building preschool children's emotional competence: A parenting program. *Early Education & Development*, 15(4), 423-448.

9. Landry, S. H., & Smith, K. E. (2010). Early social and cognitive precursors and parental support for self-regulation and executive function: Relations from early childhood into adolescence. In B. W. Sokol, U. Müller, J. I. M.